

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

Jaunimo Metai

Birželis - June 8, 1966

Nr. 64

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

KARINĖ JĖGA

PATYRIMAS AZIJOJE IR EUROPOJE RODO, KAD WASHINGTONAS DAR NERADO FORMULĖS, KAIP SAVO KARINĖ PERSVARĄ IR JĖGĄ IŠNAUDOTI POLITISKAI. — ROMOS IR MASKVOS PAVYZDŽIAI. — ATLANTO UNIJA: VIENINTELIS ATSAKYMAS?

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

JAV turi didžiausią ir stipriausią pasaulyje karinę jėgą. Net žmonėmis skaičiuojant ji šiuo metu siekia 3.005.000 vyrų ir moterų. Raketų -- Minuteman, Titan II ir Polaris tipo -- JAV turi 1.376 prieš sovietų netoli 300. Pinigais skaičiuojant tos jėgos išlaidos kaštuoja šiuo metu per 60 milijonų dolerių i metus, kitaip sakant, iš kiekvieno dolerio, kurį mes sumokam federalinei valdžiai, 55 centai eina karo mašinos išlaidoms. Bet nepaisant viso to, JAV negali pasiekti savo politinių tikslų. Įvykiai Europoje ir Azijoje tai parodo. Iš dalies tai karinė persvara tuos įvykius išprovokavo.

Taip, pavyzdžiui, Charles de Gaulle nebandytų ardyti NATO, jei nesijaustų visai saugus amerikiečių pajėgos ir persvaros šešėlyje. Juk sunku įsivaizduoti, kad sovietai galėtų užpulti Franciją nepaliesdami Vokietijos, kuri yra integruotos NATO karinės organizacijos dalis. Dėl tos pačios priežasties vokiečiai, italai ir kitos Europos tautos nenori dinti savo karinių pajėgų, nes mano, kad JAV vistiek panaudos visą savo galybę joms išgelbėti dėl tos paprastos priežasties, kad jų atitekimas priešingam blokui susilpnintų JAV pozicijas. Jei JAV gelbsti Vietnamą, jos turės pagelbėti ir kitoms valstybėms.

Iš kitos pusės, JAV labai nenorėtų panaudoti savo lemiamos -- atominės galybės, nes ir joms pačioms būtų sunku išvengti vieno ar daugiau smūgių, kurie galėtų padaryti milžiniškus nuostolius, siekiančius dešimt ir daugiau milijonų žmonių gyvybių. Dėl to, nors po antrojo pasaulinio karo pabaigos ir nebuvo nė vieno formalaus naujo karo paskelbimo, iki šiol vis dėlto suskaičiuota net 164 "tarpautiniai reikšmingi pavorios pavartojimai" -- paprasčiau tariant -- ginkluoti konfliktai. Į kuriuos jų JAV tiesiogiai įsikišo. Kubos bei Berlyno atvejais būta pavojaus, kad ten prasidėtų konfliktai galėtų išsivystyti į plataus masto karą.

Telšiai prie Masėio ežero

STUDIJA APIE 'ŠEIMOS RAIDĄ'

Mokslininkų sąžiningu Lietuvoje sąlygos vis dar nepalankios: jiems, apsišarvojusiems mokslininkų titulais, vis dar tenka skelbti tokius dalykus, kuriuos jie patys žino, ir kiti mato, jog tai aiški netiesa.

Vienas iš tokių apgailėtinų faktų -- istorijos mokslų kandidatės A.

Vyšniauskaitės "etnografo pastabos", paskelbtos gegužės 13 d. Komjaunimo Tiesoj. Tai įdomi ir, turbūt, sąžininga studijėlė apie lietuvių šeimos raidą (tarp jų vedybų amžių, šeimos dydį ir kt.) Nemoksliska, nes nesąžininga, tik to rašinio įžanga, aiškiai prirašyta tik todėl, kad "taip reikia". Istorijos mokslų kandidatė, etnografė, pradeda:

-- Senieji spaudoje paskelbti apie trimilijoninio Lietuvos gyventojų gimimą. Šis faktas daug ką parodo. Bet visų pirma jis liudija tai, kad, nepaisant priešų melų ir propagandos, lietuvių tauta nepaliaujamai vystosi, stiprėja brolišku tarybiniu tautų tarpe. Nepaisant kruvinių žaizdų, kurias paliko hitlerinė okupacija ir karas, šandien jau galime pelnytai didžiuotis ir didžiuojamės pasiektais laimėjimais".

Mokslininkė, jei anksčiau pati nesusiprato, turėjo bent pastebėti nusipelnusio ekonomisto Š. Fridbergo nurodymą įvykstantį statistinių palyginimų klastojimą. Ypač gyventojų palyginimo statistikoje tas klastojimas atkakliai palaidomas. Priešbolševikinių laikų Lietuvos gyventojų skaičius palyginimuose su dabartiniu skaičium imamas tik 1940 metų pradžios

Kad tokio išsiplėtimo pavojaus sumažinti, JAV nuo 1961 metų pradėjo dinti savo konvencionalinę (ne atominę) karo pajėgą, kuri galėtų atmušti priešą pasikėsinimą, nesigriebiant atominių (Nukelta i 2 psl.)

ŠIANDIEN IR RYTOJ

KAI KURIEMS kapitalistams pinigai neturi kvapo. Jie prekiauja net su priešu. Štai vienas pavyzdys, rodąs tą jų niekšišką laikyseną.

Graikijos vyriausybė uždraudė savo laivams iškrauti prekes Šiaurės Vietnamo uostuose, bet laivas "Agenor", plaukias po graikų vėliava, tęsė kelionę į Šiaurės Vietnamą, veždamas karui reikalingas prekes. Laivui sustojus Japonijoje Kobe uoste, visa igula, išskyrus kapitoną, atsisakė tęsti kelionę į komunistų valdomą kraštą. Jūrininkai nuėjo pas JAV konsulą klausdami patarimo, kuris negalėdamas padėti, pasiuntė pas Graikijos atstovą. Buvo išaiškinta, kad jūrininkai turi pildyti sutartį su laivo savininku, nes ji buvo pasirašyta dar prieš paskelbiant uždraudimą plaukti į Š. Vietnamą. Laivo savininkas pareiškė, kad jūrininkams algos bus išmokėtos tik tada, kai laivas iškraus prekes Š. Vietnamo uoste. Tokiu būdu jūrininkai buvo priversti tęsti kelionę į komunistinį uostą ir ten iškrovė 7000 tonų prekių.

Tai įrodymas, kad paprasti eiliniai žmonės dažnai turi daugiau idealizmo ir savigarbos už tuos, kurie pertekę dideliais turtais.

Reikia pasigerėti Graikijos vyriausybės nutarimu neprekiuoti su Šiaurės Vietnamu. Graikija nėra turtingas kraštas ir laivynas jai yra vienu svarbiausių ekonominių faktorių, tad priimdama tokį nutarimą ji padarė didelį pasiaukojimą.

Šiuo Graikijos pavyzdžiu turėtų pasekti visi vakarų kraštai. Deja, daugelis jų prekiauja su komunistiniais kraštais, nors aiškiai žino, kad ta jų pagalba padeda komunistams vesti karą, kuriame žūna daug laisvojo pasaulio gynėjų. Prekiaudami su Hanoi jie tik prailgina Vietnamo karą. Kai kurie kapitalistai turėtų žinoti, kad jie parduoda komunistams virvę, kuri, gal būt, bus panaudota jų pačių pakorimui.

KAUNE vienas darbininkas aiškina savo draugui, kad jis nusivylęs komunistiniu režimu. Tas jį ramina:

-- Be reikalo tu skundies. Seniau, kai tu pirkdavai baldus, kas pasipelnėdavo tavo pinigais? Kapitalistai. Kai pirkdavai rūbus, kas pasipelnėdavo tavo pinigais? Kapitalistai. Bet šandien, kai tu parduodi savo baldus ar rūbus, kas pasipelnėdavo tavo pinigais? Tu pats...

(vg)

REIKALAUKIME SOVIETŲ SAJUNGOS VYKDOMO GENOCIDO PASMERKIMO

Išėivijos lietuvių jaunimas su sava Peticija laisvojo pasaulio lietuvių vardu prašys Jungtines Tautas pasmerkti Sovietų Rusijos kolonializmą Europoje ir grąžinti Lietuvai bei kitoms pavergtoms tautoms laisvę ir nepriklausomybę. Laisvę, kurią jos turėjo, bet kuri buvo sutrypta pasaulio istorijoje negirdėtu būdu: iš klastingai okupuotų kraštų šimtai tūkstančių pavergtų žmonių jėga buvo plėšiami iš savo namų, grūdami į apkaltus prekinis vagonus ir žiauriai nei gyvuliai išvežami į Sibirą ir kitų tolimųjų kraštų tremtį sunkiesiems darbams, kančioms ir mirčiai. Daugelis lietuvių buvo žiauriai bolševikų nužudyti Pravieniškėse, Rainių miškelyje, Panevėžyje ir kitur.

Prieš 25 metus lietuvių tauta sukilo prieš žiaurią sovietų tironiją ir herojiškai kovojo, siekėdama laisvės.

Šandien laisvojo pasaulio lietuvių jaunimas, prisimindamas prieš 25 metus pradėtus vykdyti žiaurumus, kurie ir toliau vykdomi, ir norėdamas tinkamai paminėti prieš 25 metus įvykusį lietuvių sukilimą, organizuotu būdu siekia, kad tokie genocido nusikaltimai pasaulyje būtų sustabdyti, o jų vykdytojai pasmerkti. Ir lietuvių tautai grąžinta laisvė.

Kviečiame visą lietuvių jaunimą ir lietuvių išėiviją tinkamai paminėti visame pasaulyje birželio tragiškuosius ir herojiškus įvykius. Tų minėjimų proga visų lietuvių prašome:

1. Visi pasirašykime Jaunimo Peticiją, kurią Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas įteiks Jungtinėms Tautoms. Gaukime ir visų mūsų draugų parašus, kad mūsų laisvės šauksmas būtų didelis ir garsus;

2. savo aukomis paremkime Jaunimo Peticijos įvykdymą;

3. visi dalyvausime Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese Chicagoje birželio 30 -- liepos 3 kur lietuvių jaunimas kreipsis į visą pasaulį, siekdamas Lietuvai laisvės.

Jaunimo Peticijos lapus ir aukas siųsti: Vytautas Kamantas, 477 Cole Plaza, Willowick, Ohio 44094, U.S.A.

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO KOMITETAS

skaičius, be Klaipėdos krašto ir be Švenčionių bei Druskininkų-Dieveniškio plotų. Imant dėmesin viso dabartinio "LTSR" ploto gyventojų skaičių 1939 metų gale -- 1940 pradžioje, jau tada tame plote buvo gyventojų daugiau kaip trys milijonai (apytikriai 3 mil. 125 tūkstančiai) Taigi vienas melas jau tas, kad, esą, "tik dabar" gimęs tri-

milijoninis Lietuvos gyventojas.

Mokslininkė, ypač etnografinių studijų tikslais išvaikščiojusi daugybę kaimų ir miestelių, negali nežinoti, kad žaizdų Lietuvos gyventojų skaičiuje pridare toli gražu ne vien hitlerinė okupacija ir karas, ir kad tų žaizdų pridaryta jau po karo nei kiek ne mažiau, kaip karo metu.

Mokslininkė dar aiškina, kad "Pagrindinis gyventojų augimo stimulus -- tai materialinės gerovės pakilimas, žmonių aprūpinimas pastoviu uždarbiu".

Etnografe turėtų būti žinoma, kad materialinė gerovė kaip tik ne visada prisideda prie gyventojų skaičiaus didėjimo, kartais esti ir atvirkščiai. Be to, mokslininkė dedasi lyg prieš kelias dienas neskaičiusi toj pačioj Komjaunimo Tiesoj, kad natūralinis gyventojų prieauglis pernai jau buvo toks pat, kaip, kaip prieš karą, ir kad 3 milijonus pasiekti žymiai padėjo ne "materialinė gerovė", o gerai žinoma "imigracija". (ELTA)

- Kokia mums nauda, kad mėnulis bus mūsų?!...

DVYLIKA DIENŲ IKI KARO...

(7)

Netikri lenkai pradeda puolimą

Europa kiekvieną minutę artėjo prie karo. Valstybės vyrai iki paskutinės sekundės ieškojo būdų karui išvengti, deja, jų apskaičiavimai buvo klaidingi, paremti netikrom informacijom.

Hitleris buvo įsitikinęs, kad anglai ir prancūzai nepradės karo dėl Dancigo ir koridoriaus. Chamberlainas galvojo, kad Hitleris nedrįs puliti Lenkijos, o Daladier su Gamelinu manė, kad jie lengvai nugalės vokiečių armiją, jei kiltų karas.

Rugpiūčio 31 d. vakare, vokiečių žvalgybos agentas Naujocks, išgirdęs pranešimą "Senelė mirė", greit su savo šešiais vyrais apsirengė lenkų kareivių uniformom ir Lenkijos pasieny užpuolė Gleiwitz radijo stotį. Įsiveržę salėn, jie pradėjo lenkiškai šūkauti, vienas prie mikrofono pasakė trumpą kalbą ir pašaudė oran pasišalin. Vienas jo vyrų netyčia persišovė savo ranką, tad nusivilkęs kruviną uniformą, numetė griovin.

Už pusvalandžio visos Vokietijos radijo stotys paskelbė Gleiwitz policijos viršininko pranešimą, kad "Apie 8 val. vakaro Gleiwitz radijo stotis buvo užpulta grupės lenkų ginkluotų sukilėlių. Užpuolėjai buvo atmušti vokiečių pasienio sargybos, bet vienas užpuolėjas laike susišaudymo buvo mirtinai sužeistas".

Hitleris, tuo metu buvęs su italų ambasadoriumi Attolico, išgirdęs pranešimą, pasakė:

-- Dabar viskas baigta.

-- Ar jūs nemanote, kad Duče turėtų bandyti sušaukti konferenciją?

-- Geriau palaukti, kaip įvykiai vystysis, -- atsakė Hitleris.

Išėjus italų ambasadoriui, Hitleris kreipėsi į valstybės sekretorių Meissnerį:

-- Tikrumoje aš laimingas, kad lenkai nepriėmė manopasidūlymo, kurį nenoromis dariau. Jei lenkai būtų priėmę, aš būčiau surištas pasižadėjimu. Dabar, jiems atsisakius, aš laisvas daryti ką noriu.

Apie 9 val. vak. jis iššaukė Keitelį ir įteikė jam karui vesti nurodymą Nr. 1, kuriame buvo sakoma, kad puolimas prieš Lenkiją turis prasidėti 1939 m. rugsėjo 1 d. 4 val. 45 min. ryto.

Rugsėjo 1 d. 4 val. 45 min. pirmoji bomba iš vokiečių lėktuvo buvo numesta Lenkijoje. Vokiečių armija keliose vietose peržengė Lenkijos sieną ir žaibo greitumu pradėjo veržtis krašto gilumon. Tą rytą lenkus nuo Prūsijos iki Slovakijos priekėlė iš miego patrankų dundėjimas ir lėktuvų užėsų, pirmą kartą buvo išgirstas vokiečių stuka lėktuvų bausis kaukimas.

Paryžiuje užsienių reikalų ministras Bonnet vi-

są naktį nemiegojo tar-damasis su ambasadoriais. 8 val. ryto ant jo stalo suskambėjo telefonas. Su juo norėjo kalbėti pats Havaso (telegramų agentūros) direktorius:

-- Nuo 4 val. ryto, -- pasakė jis, -- vokiečių kariuomenė peržengė Lenkijos sieną ir jų aviacija stengiasi sudaužyti svarbesnius Lenkijos ryšio mazgus ir aerodromus".

Bonnet nežinojo ką atsakyti. Jis paprašė dar kartą perskaityti pranešimą. Paskui paklausė:

-- Ar jūs turite kitokių smulkmenų?

-- Kol kas nieko daugiau.

Bonnet tuojuo perdavė pranešimą ministeriui pirmininkui Daladier.

Karinė jėga...

(Atkelta iš 1 psl.)

minių ginklų. Kas tuo pasiekta?

Pasak Time apybraižos (essay) tuo reikalu situacija esanti tokia:

* Tiesioginio konflikto galimybės su sovietais šiuo metu nėra, nes toks konfliktas abiem pusėm duotų nepakeliamų nuostolių;

* Nors tarptautinių neramumų centras šiuo metu yra Azijoje, Sovietų Sąjunga ir toliau lieka didžiausia grėsmė JAV saugumui, nes tik ji vieną yra pajėgi atominiam karui, kuris paliestų JAV teritoriją;

* JAV negali atitraukti savo pajėgų iš Europos, nes tai suardytų jų galvą balansą. Atitraukimas skatintų silpnesnes Europos tautas ieškoti susipratimo su Sovietų Sąjunga, Maskvos nustatytom sąlygom.

* JAV negali sumažinti savo karinės pajėgos, taip kaip ji padarė po abiejų pasaulinių karų.

* Ateities karai, kiek galima numatyti, bus ir toliau partizaninio (brush-fire) pobūdžio. Yra labai daug valstybių, kurios dėl savo socialinės ir ūkinės būklės tokiems karams sudaro derlingą dirvą.

Gynimo Sekretorius McNamara, kalbėdamas Š. Amerikos žemynoredaktorių suvažiavime Montrealyje, pabrėžė, kad tokių konfliktų ateityje nebus galima išvengti. Jie būtini, nes išplaukia iš susidariusių sąlygų ir žmogiškosios prigimties. Jis taip pat pabrėžė, kad JAV negali būti viso pasaulio žandarų. Tačiau JAV dalyvauja aštuoniose gyny-mosi sąjungose, kuriose yra susibūrusios 42 valstybės. Dalis jų, besijausdamos visai saugios, pačios nenori per daug aukotis saugumo reikams, pasitikėdamos JAV pagalba. JAV negali pasakyti joms, kaip ir europiečiams, kad jei jūs to nedarysite, mes

Tas irgi iš karto nesu-siorientavo ir prašė pranešimą pakartoti. Tuojuo buvo sutarta sušaukti ministrų posėdį aptarti visuotinos mobilizacijos reikalą ir sušaukti parlamentą, kad leistų įteikti Vokietijai ultimatumą.

10 val. 30 min. ministrų susirinko pas prezidentą. Tai buvo pats liūdniausias posėdis. Kai kurie ministrai kaltino ambasadorius Londono ir Berlyne, kad blogai informavo, patardami "Laikytis kietai ir nusileisti".

Po ilgų diskusijų buvo nutarta sušaukti parlamentą, kad priimtų biudžetą karo kreditams 60 milijonų frankų.

Kitame numeryje: "Kur žadėta karinė pagalba?"

jūsų neginsime, nes jei jos pateki, sakykim, sovietams ar kiniečiams, jėgos balansas pakryps ne jų naudai. Už tat, kaip nesisuksi, JAV vistic turi turėti didesnę karinę galybę už savo priešus ir tai dar ilgai liks vienintelė taikos garantija.

Žinoma, technikos pažanga kasdien sudaro naujas galimybes. Dar prieš 10 metų JAV būtų neįmanoma tokiu trumpu laiku permesi didelę savo galybės dalį į pietryčių Aziją. Už trijų metų jau bus tokių didelių lėktuvų C5A tipo, kurie vienu perskridimu galės nugabenti į bet kurį pasaulio kampą 800 karių. Kelių dienų būvyje JAV bet kur galės permesi 70.000 karių armiją. Vietnamo karas ta prasme davė JAV labai daug patyrimo.

Vietnamas tačiau parodo, kad vien karo pajėga negali nulemti, kad politikai turi mokėti tos jėgos šešėlyje sudaryti naujus politinius junginius.

Senovėje Romos imperija tuos kraštus, kuriuos pasiekdavo jos legionai, paprastai įjungdavo į savo imperiją. Panašiai elgėsi ir Maskva.

Washingtonas nesilaikė tos politikos, tačiau kar-tu ir nesurado jai tinkamo pakaito. Už tat vėl pasigirdo Atlanto Unijos troškimas, jam pritaria kongresmanų skaičius. Toji unija tampriau sujungtų panašaus nusiteikimo ir kultūrinio bei ūkinio lygio Amerikos ir Europos kraštus, tačiau tinkamiausias tai unijai laikas buvo tuojuo po 2-ribę, kad JAV negali būti viso pasaulio žandarų. Tačiau JAV dalyvauja aštuoniose gyny-mosi sąjungose, kuriose yra susibūrusios 42 valstybės. Dalis jų, besijausdamos visai saugios, pačios nenori per daug aukotis saugumo reikams, pasitikėdamos JAV pagalba. JAV negali pasakyti joms, kaip ir europiečiams, kad jei jūs to nedarysite, mes

Lėktuvai B-52 artinasi prie tankerio KC-135 pasipildyti degalų.

JIE SAUGOJA TAIKĄ ŽEMĖJE IR ORE

Lėktuvo vadas vakarinėje Ramiojo vandenyno bazėje užveda B-52 motorus.

B-58 navigatorius virš Šiaurės poliaus planuoja savo lėktuvui naują kryptį.

Aukštai virš Pietų Kinų jūros sprausminis naikintuvas privedamas prie KC-135 tankerio pasiimti savo tolimesnei misijai degalų.

Visad pasiruošusi Minuteman raketų įgula gauna įsakymą gautinam pasirengimui paleisti mirtį nešančias raketas į priešą.

Ryžio kontrolierius Strateginės Oro Komandos požeminėje būstinėje AF bazėje prie Omahos Nebr. jungiasi su B-52 bombonešiu virš Atlanto vandenyno.

Ir taip arti ketvirčio milijono Strateginės Oro Komandos vyrų darbo veiksmas nesibaigia nei dieną nei naktį. Saulėtoje dangaus mėlynėje, audroje ir lietuje, SAC neturi švenčių. Tačiau ar karas nesudaro skurtumo.

Tuo tarpu gyvenimas žemėje eina sau. Nakties metu jus kartais pažadina netikėtas trenksmas, subarška jūsų namo pamatai ir langai, pravrįksta mažamečiai vaikai, o kartais ilgesniam laikui sutrukdomas miegas jūsų nervuotai žmonai. Kas atsitiko? Virš jūsų gyvenamojo miesto savo nuolatinis pratimus atlieka virš 1300 mylių į valandą greičiu lėkias SAC B-58 Hustler bombonešis. Jis ką tik virš 60.000 pėdų aukštyje pralenkia garso greitį. Lėktuvų radaro pagalba baigė jūsų miesto bombardavimą ir kai jūs pabudote -- lėktuvai jau tolakai.

Dienos metu didelėje aukštumoje jūs pastebite taip vadinamus "dūmų" kelius. Tai greičiausiai SAC bombonešio tankerio ar kokio kito lėktuvo paliktas takas, kuris jums dar ilgai primena, kad čia kasdieniniams gyvenimo reikalais ir vargais besirūpinant, virš jūsų aukštai vi-sada ir kiekviename laisvame žemės kampelyje budį SAC akys, ausys ir jėga.

Šiais metais Strateginė Oro Komanda (aš ją toliau vadinsiu tikru jos vardu - SAC) baigė savo dvidešimtmetį. Gyvenant pačioj SAC Vyr. būstinės pašonėj dieną-naktį girdint ir stebint SAC gigantiškas operacijas, pažįstant keletą puikių šios organizacijos vyrų, man kilo noras nors bendrais bruožais Dirvos skaitytojus su kai kuriais SAC faktais supažindinti.

Jei skaitytojai kartais turėtų progos su SAC Vyr. būstinės žmonėmis kalbėti ir apiburti juos daugeliu klausimų, į kai kuriuos iš jų gautumėte labai trumpą ir savotiškai aiškų atsakymą: Karinė paslaptis! Tačiau į daugelį klausimų (kitose valstybėse ir jie būtų klasifikuojami kaip karinių paslapčių išdavimas) jūs gautumėte visiškai tikslus atsakymus. Toks paslapčių atskleidimas kartais yra taip vadinamo logistinio karo dalimi ir turi paslėptus tikslus su-laikyti karui. Šio rašinio tikslas papasakoti apie SAC vyrus, kurie sako, kad jų profesija yra taika (Tai maj, gen. James B. Knapp SAC personalo viršininko žodžiai pasakyti atidarant Oro Muziejų Offut AFB-SAC Vyr. būstinės ribose.)

Pravažiuojas Omahą lietuvis atostogininkas, kurs tarp kitų dalykų ir aviacija domisi, visad gali užsukti į SAC naujai atidarytą oro muziejų. Bent šiuo laikui pačioje jo užuomazgoje lankytojas pamatys keletą raketų ir visą eilę lėktuvų, kurie SAC padarė geležiniu kumščiu svaidančiu žaibus (tai SAC emblema). Pradėkime nuo mažesnių. B-25 Billy Mitchell žinomo oro pionieriaus vardu pavadintas dvimotoris 4 vyrų įgulos bombonešis. B-25 antrojo pasaulinio

karo metu buvo naudojamas daugiausia Ramiojo vandenyno ir Viduržemio jūros rajonuose. Vienas iš pačių žymiausių B-25 žygių tuojuo po Pearl Harbor buvo Tokio bombardavimas, 16 tos rūšies bombonešių vadovaujami leit. generolo Doolittle, pakilę nuo lėktuvnešių pirmieji užskrido ir nusėjo bombomis Japonijos sostinę. Bėgįžtant po bombardavimo atgal leistas į Kinijos teritoriją visi lėktuvai dėl blogo oro buvo prarasti įgulosms juos apleidžiant ore arba sudaužant besileidžiant į aerodromus. Stebėtina, kad iš 16 tik dviejų lėktuvų įgulos žuvo.

Dėmesį patraukia mūsų dažnai šimtais virš Vokietijos matyti oro svečiai -- B-17 arba "Skrajojančios tvirtovės". Tie lėktuvai pačioje jų operacijų pradžioje vokiečių buvo praminti "Skrajojančiais karstais". Vien dėl to, kad pirmomis jų pasirodymo dienomis vokiečių naikintuvams ir priešlėktuvinėi artilerijai pavyko jų nemažą skaičių numušti. Vėliau gi išdirbus ir suradus tinkamus taktinius manevrus, tie "Skrajojančieji karstai" sulaužė Vokietijos nugarą ir aviacijos istorijoje minimi kaip vieni iš pagrindinių faktorių karo prieš Vokietiją laimėjime.

Skaitytojui gal ir nekris į akis, kad vardas "Skrajojanti tvirtovė" angliškai rašoma Flying Fortress, atseit moteriškos giminės. Moteriški vardai karo žodyne retai pasitaiko, tačiau B-17 moterišką vardą gavo dėl to, kad būk tai tą lėktuvą ir moterys lengvai galėtų apginti. Lėktuvai buvo ginkluotas bent 10-50 kalibro kulkosvaidžių. Bent taip išaiškino žodžio Fortress prasmę šiam garsiam lėktuvui istorikai.

Muziejaus ribose randame ir kitą SAC lėktuvą, tai B-29 arba Superfortress. Tai lėktuvas kurs nunešė pirmąją atominę bombą ant Hiroshimos. Istorija taip norėjo, kad bombonešis, kurs buvo pagamintas Martin Co. šioje pačioje AF bazėje karo metu čia padarė savo paskutinį skridimą atgal, tik jau į muziejų. B-20 daugiau nebegaminami ir SAC operacijose nebenaudojami.

Prie karinių oro milžinų reiklia priskaityti čia stovintį B-36 bombonešį, kurs dėl savo nedalyvavimo jokiame kare vėliau buvo pavadintas "Peacemaker". Tai vienintelis lėktuvas pasaulio aviacijos istorijoje, kurs galėjo pasiekti bet kokią tašką žemės globose ir be kuro papildymo grįžti į savo išskridimo tašką. B-36 baigė propelerinių bombonešių eilę (turėjo 6 propelerinius ir 4 sprausminius motorus) Amerikos karinėje aviacijoje. Ir šis lėktuvas tapo tik muziejinu eksponatu.

Kitas modernus sprausminis bombonešis B-47 (6 sprausminių motorų) irgi atsidūrė muziejaus ribose vos šiais metais.

Lėktuvą, kurį jūs ir šiandien matote virš 50.000 pėdų aukštyje raižantį pasaulio padanges, dalyvaujantį Vietnamo džiunglių "valyme" ir budintį su vandenilinė ar atominė bomba virš jūsų miesto, tai B-52 Strato Fortress. Skrendąs virš 650 mylių į valandą šis 8 motorų sprausminis milžinas yra pirmas raketas nešąs lėktuvas. Su savim paimdamas 2 Hound Dog raketas, lėktuvas jas gali paleisti bet kuriame aukštyje ir savo vairuojančia sistema jas pasiusti į taikinį gerokai iki jo nedaskridęs. Šios raketos negali būti jokiais priešo instrumentais nukreiptos nuo taikinio. Suklaidinti priešų gyvybes užvara šis lėktuvas su savimi nešasi kelias Quail raketas, kurios išleidžiamos prieš radar-

rams apgauti. Jos prieš radarą ekrane rodo visiškai kaip tikras B-52 lėktuvas ir priešas nebežino kurį reikėtų pirmiausia mėginti sunaikinti. Įdomiausia, kad šis didžiausias SAC turimas bombonešis ore yra taip lengvai vairuojamas, jog visi laukiniai pabrėžia, kad juo skristi yra pats didžiausias malonumas. Kartą teko kalbėtis su vienu seniu aviacijos pulkininku, Kalbant apie B-52 ir jo vairavimą tas žmogus švytėjo atsiminimų džiaugsmu.

Muziejaus plote galima pamatyti ir lėktuvą, kurs Amerikos karinės aviacijos istorijoje bus suvaidinęs gana didelį vaidmenį -- tai KC-97 tankeris, kurį šiuo metu ore pakeitė modernus sprausminis KC-135, SAC vadovaujama tankerių armada per metus ore padaro apie 30,000 kuro papildymų bombonešiams, naikintuvams ir įvairiems transporto lėktuvams. Pereitais metais SAC tankeriai nuo žemės oran pakėlė 314 milijonų svarų degalų. Vien tik tas rodo kokią milžinišką operaciją atlieka SAC.

Kas kart vis daugiau plečiamas SAC oro muziejus rody kiekvienam keliaujančiam pro Omahą, kokią didelį laisvės sargybos darbą atlieka ta pasaulinio masto organizacija. SAC Vyr. būstinėje stovįs raudona-gybos darba atlieka ta pasaulinio masto organizacija. SAC Vyr. būstinėje stovįs raudona-gybos darba atlieka ta pasaulinio masto organizacija. SAC Vyr. būstinėje stovįs raudona-gybos darba atlieka ta pasaulinio masto organizacija.

Bėbūnant SAC Vyr. būstinės apylinkėje gal net gausite progos pamatyti taip vadinamą "Žinrūmojo stiklo" komandos lėktuvą, kuris su generolu ir rinktine įgula kartais nuo karto priartėja prie aerodromo, o baigiam savo tarnybą leidžiasi SAC Offut AF bazėje. Tas "Žinrūmojo stiklas", tai lėktuvas, iš kurio būtų vedamos SAC operacijos, jei karo metu SAC Vyr. būstinė būtų tiesioginiai patalkyta priešų raketų. 24 valandas pamainomis šis lėktuvas yra ore. Taika ar karas.

Požeminiame SAC operacijų kontrolės ir ryšių didžiajame karo kambaryje sekundės greičiu vadovybė gali susirūti su kiekvienu lėktuvu ir su kiekvienu baze, nežinrūnt kokiame pasaulio taške jie bebūtų. Visuotino karo atveju po 15 min. žemėje neliktų nei vieno SAC bombonešio. 1300 bombonešių pasuktų į savo parengties punktus, o arti 1000 raketų lauktų paskutinio įsakymo. Per tą trumpą laiką vyriausybė turėtų laiko paskutiniam įsakymui grąžinti bombonešius atgal ar pranešti: į taikinį.

Kiekvieno lėktuvo įgula savo taikinį priešų teritorijoje pažįsta labai gerai. Visos detalės išdirbtos iki minimumo. Lėktuvai visad paruošti. O tačiau žemėje ta visa armija ir ilsisi ir miega ir net mokosi civiliam gyvenimui.

Tad, jei kada virš jūsų miesto nelauktas trenksmas ir langų dardėjimas jus staigiai naktį pažadins -- nerūstaukite. B-58 įgula nemiega, kad jūs ramiai miegotumėte.

V.Š.

SCHOOLS

SACRED HEART SCHOOL

RESIDENT SCHOOL FOR BOYS GRADE 4—THROUGH—8

BROTHERS OF THE SACRED HEART

ANDOVER, MASSACHUSETTS (57-64)

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July
and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.
Editor-in-chief Jonas Čiurberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:
Jonas Čiurberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

STIPRINKIME PASIPRIEŠINIMĄ PRIEŠ SMURTO VIEŠPATAVIMĄ LIETUVOJE!

BIRŽELIS yra virtęs Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos didžiausios tragedijos ir laisvės kovų ryžto simboliu.

1940 metų birželį Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą. 1941 m. birželį buvo sukilusi visa tauta prieš okupantą. Šiomet sueina 25 metai nuo šio visuotinio sukilimo prieš sovietinę vergiją. Prieš žiauriausios okupaciją ir terorą sukilusi lietuvių tauta pasiekė pergalę ir 1941 m. birželio 23 d. atstatė Lietuvos valstybinę nepriklausomybę, kurią sutrypė kitas okupantas -- Vokietija.

Pačiomis pirmomis 1940 metų okupacijos dienomis sovietai įkalino tūkstančius Lietuvos gyventojų, o 1941 metų birželio 14-15 dienomis pradėjo vykdyti masinį lietuvių tautos naikinimą -- tik per dvi naktis suėmė ir išgabeno 34,260 žmonių.

1944 metais antrą kartą Lietuvą užėmė sovietai per keletą metų išnaikino vietoje ar ištrėmė apie 400,000 Lietuvos gyventojų. Bet ir šiukart jie Lietuvioje sutiko nepaprastai kietą mūsų tautos pasipriešinimą, nes didelės ir žiaurios partizanų kovos su okupantu truko net ligi 1952 metų.

Sovietų kariniams daliniams vadovavęs rusas pulkininkas G.S. Burlickis, vėliau pabėgęs į Vakarų, pasakė: "Lietuva vaitojo ir kraujavo, bet nepasidavė".

Partizanai amžiams liko mums nauju simboliu,

rodančiu, kaip atkakliai ir ištikimai turime kovoti dėl Lietuvos laisvės.

Stalino beatodairiškai vykdytą lietuvių tautos naikinimo politiką ir šiandien tebetęsia jopolitiniai palikuonys, tik kiek saivaip keisdami metodus.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas kreipdamas lietuvių dėmesį į birželio tragiškuosius įvykius --

-- masinius lietuvių ištėrimus,

-- į didį lietuvių tautos laisvės ryžtą ir žygius,

-- į 1941 metų visuotinį sukilimą,

-- į 1944-52 metų visos tautos palaikomas partizanų kovas prieš sovietinę priespaudą,

kviečia pavergtą lietuvių atiduoti pagarbą nuo okupanto rankos kritusioms aukoms ir susikaupti tautos laisvės ryžtui, ir laisvą lietuvių įtempti visas savo jėgas laisvės kovai, kad vėliau būtų atstatyta Lietuvos nepriklausomybė.

Kviečia laisvųjų lietuvių organizacijas rengti birželio tragedijų ir didvyriškų kovų prieš okupaciją minėjimus, kurių metu turėtų būti išryškinti tikrieji Sovietų Rusijos kėsni, siekiant su naikinti jos vergijon paglemžtas tautas ir nurodyti sovietinio imperizmo pavojai, gresiantieji visam laisvajam pasauliui.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

kai, rusas mokytojas jam kirtęs į veidą. 1919. V. mokykla vėl buvo atkurta. Prisiminę Basanavičiaus, Kudirkos ir kitų kovas dėl lietuviškojo žodžio ir rašto, esam pastatyti prieštariamą faktą kokia gera buvo rusų caro valdžia ar bent atskiri jos mokytojai, kurie rūpinosi lietuvių ne pačius lietuvius smurtu vertė mokyti lietuviškai.

Tikrenybėje buvo ne taip, kaip parašyta. 1910-1913 m. buvau rusiškosios (kitos ir nebuvo) Šetos pradžios mokyklos mokiniu ir ją baigęs mokytojo Ivano Pekuckio privačiai apie pusę metų

buvau ruošiamas į vidurinės mokyklos 2-ją klasę ir tą mokytoją labai gerai pažinau. Jis buvo baltgudis, kilęs iš Minsko gubernijos, geras žmogus ir geras mokytojas. Deja, lietuvių kalbos jis visiškai nemokėjo ir, žinoma, jos dėstyti negalėjo. 1910-11 m., kai buvau I skyriuje, su tuo skyriu dirbo lietuvis mokytojas Bagdonas, bet jis ėjo rusų pr. mokyklos I skyriaus kursą ir tik reikaliui esant, lietuviams mokiniams lietuviškai paaiškino, ko jie rusiškai nesuprasdavo. Atskirų lietuvių kalbos pamokų nebuvo. Sekančiais mokslo metais mok. Bagdonas jau Šetoje nebebuvo. II ir III skyriuose jokių lietuvių kalbos pamokų nebuvo. Tad visai be pagrindo mok. J. Pekuckiui priskirti nuopelnai lietuvių. Tuo tarpu tikrosios lietuviybės žadintojas tuo laikotarpiu Šetos parapijos vikaras kilnis kun. Stasys Dailidonis visiškai nepaminėtas. Jis turėjo nemažą lietuvišką biblioteką, kviesdavosi lietuviukus į kleboniją, duodavo lietuviškų knygų pasiskaityti ir patpaaiškino fizikos dėsnius apie šviesą, šilumą ir kt. paremdamas juos eksperimentais. Tik iš jo sužinojau apie Lietuvos dingimą praeitį.

Šetos lietuviškoji pradžios mokykla jau veikė 1917 metais, bet ne nuo 1919. V. atkurta. Progimnazija įsteigta 1918. XI., tad pradžios mokykla jau turėjo veikti anksčiau.

V. Ruša
Australija

KO AŠ NORĖČIAU IŠ LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS

Amerikos Lietuvių Bendruomenės C. V-ba bene labiausiai aprausta lietuviybės darbais. Iš LB Tarybos suvažiavime pateiktų C. V-bos darbų apimtys tai buvo aišku. Priešais tautai nėra vietos ir tikslo. Tačiau pageidauti, atrodo, galima, nes kai matai dirbančius, nori jiems dar kai ką užkrauti.

Štai, artėja Dainų šventė. Daug darbo, daug lėšų reikia. Nušaliai stovint pagalvojai, kaip tas lėšas sutelkti. Prisiminiau Vokietijoje organizuojamas didesnius įvykius. Kartą važiuojant Karaliaučiaus Žemės ūkio parodą. Daug suvažiavo, bet niekas nesiskundžia nakvynių stoka. Gelež. stotyse veikia butų nakvynių biurai ir tas ne viešbučiuose, o pas privačius asmenis. Galvojai, o kad taip Chicagoje būtų tokie nakvynių biurai. Sakysime, nuvažiuos 1000 dainininkų, 1000 židrovų ir bus jau 2000 asmenų. Jei tuos apnakvydint ne viešbučiuose, bet pas lietuvius, privačiai, po 5 dol. nuo žmogaus už 2 naktis. Gautume 10,000 dol. Chicagoje, apnakvydinę svečius, kiek susispaustu porą naktų, o gautus pinigus perduotų LB C. V-bai. Jei dabar 2000 asmenų apsi-

Prieš karą Rambynų kalne su M. Jankum. Nuotraukoje M. Jankus su dukterimis ir svečiais: pulk. Saladžius su žmona, J. Vana-gaitis, p. Tonienė, pulk. Liormonas.

Martyną Jankų prisiminus

R. Liormonas

Šių metų gegužės 23 d. suėjo 20 m. kai mirė Martynas Jankus, M.L. patriarchu vadinamas. Šias eilutes apie tą didį nusipelnusį Lietuvai vyrą rašant matau Jo vaizdą: vidutinio ūgio, kresnaus kūno sudėjimo, su šypsena veide, žila gražia barzda.

Gimė ir gyveno tas "žuolės drūtis prie Nemunėlio" savo ūkyje Bitėnuose, Ragainės apskrityje, Rambynų kalno papėdėje. Garsus buvo tas Rambynų kalnas su savo aukuru ir Joninių šventėmis. M. Jankus buvo tų švenčių ir apeigų tra-

nakvos viešbučiuose -- mums iš to jokios naudos. Po 5 dol. nuo galvos būtų pigu, o Bendruomenėi naudinga.

Dainų šventės programa turėtų būti įreikiuota ir nufilmuota, kad vėliau galėtų apkeiliuoti visą pasaulį -- lietuviškas kolonijas. Gerai tą darbą atlikus, pasidarytų ir šioji tokių pajamų. Tokių filmų rodymą žmonės mėgsta ir doliuokonegailėtų. Pakvieskime specialistus tam darbu atlikti.

Minėjome M.K. Čiurlionio su-kaktis. Tokiems minėjimams nebuvome pasiruošę. Reikia išleisti M. K. Čiurlionio meno kūrinių reprodukcijas, reikia ir šimono ir kitų dailininkų -- istorinių paveikslų reprodukcijų. Ne visi pajėgia įsigyti originalių kūrinių. Gera, istorinė reprodukcija taip pat vertinga. Jomis turi puoštis mūsų lietuviškos svetainės, salės.

L.B. turėtų pradėti prenumeratorių rinkimą 15 L.E. H-tuanistikos tomui. Ypač tų tarpe, kurie LE neprenumeruoja. Nelaukime, kol atspausdins.

Šis darbas neatidėliotinas. Vėliau bus sunkiau, nes daug kur lietuvių persimeta į "rūsinę kultūrą", prie bariukų.

Kažin kodėl įsigalėjo premijos tik už literatūrinius darbus. O kitas svarbiausias mūsų kultūros baras -- muzika ir muzikai užmiršti. Mums reikia daugiau atkreipti dėmesį į muzikos laukus. Geras muzikos kūrinytis niekad nemiršta. Jei taip būtų paskatinama, gal mes turėtume simfoniją Lietuvai, Simfoniją -- sostinė Vilnius, kaip kad suomiai turi Finlandiją.

LB turėtų skirti Dainų šventės metu vieną premiją muzikai. Ir ne tik skirti premiją, bet išleisti gaidas ir plokšteles.

A. Musteikis
Detroit

dicijų kūrėjas, jų saugotojas, lyg tas Vyr. Krivų - Krivaitis, o jo niekuomet nepavargstanti duklė Elzė -- to aukuro vaidilutė. Į tas šventes rinkdavosi ir susipratę lietuvininkai iš apylinkės, tuo būdu vykdavo lyg susiartinimo šventė didžiųjų ir mažųjų.

Sunku būtų man įsivaizduoti Rambynų šventes be patriarcho M. Jankaus ir vaidilutės Elzės, nes juodu buvo tų iškilnių siela ir švenčių globėjai.

Tas vaizdas ir įspūdis išliko mano atmintyje iki šiai dienos, kadangi virš 11 metų gyvenau Klaipėdoje ir per tą įdomų ir gražų laikotarpį tekdavo daugelį sykių pasimatyti ir pasikalbėti su M. Jankum ar tai Klaipėdoje, ar nuvykus į Bitėnus sveikinti Jį gimtadienio progomis, ar apsilankant Rambynų-Joninių šventėse, ar palydint aukštuosius svečius vizitui pas M. Jankų.

Jis buvo populiarius netik lietuvių, bet ir svetimų valstybių atstovų tarpe, todėl, vykdamis susipažinti su tuo, savo skilimu pagarsėjusiu kraštu, tie atstovai apsilankydavo ir pas M. L. Patriarchą Bitėnuose.

Ta proga M. Jankus aprodavo aukštesiems svečiams Rambynų kalną, aukurą, Nemuną, paaiškino aukuro reikšmę, apie atliekamas prie aukuro apeigas. Svečiai su įdomumu klausydavosi tų pasakojimų, nes jie ėjo iš lietuvių žilos senovės. Tokiais apsilankymais buvo reikiama didelė pagarba M. Jankui, o tuo pačiu ir visai tautai.

Tuo laiku M. Jankus dėl senyvo amžiaus aktyviai politinėje veikloje jau nebedalyvavo, bet su dideliu įdomumu sekė lietuvių veiklą krašte, mėgdavo diskutuoti politiniais krašto reikalais, papasakoti iš savo praėities veiklos, kai kraštas dar buvo Vokietijos dalimi, kaip lietuvininkai vedė rinkimines kovas, kad išrinkus savo atstovus -- Smalakį į Vokietijos parlamentą -- reichstagą ir dr. Gai-galaitį į Prūsijos seimą -- Landtagą. Pasakodavo gana smulkiai, vietomis su humoru, turėjo gerą atmintį. Su dideliu pasitenkinimu ir džiaugsmu sakydavo, kad tai buvęs anų laikų lietuvininkų didelis politinis laimėjimas.

Tam reikalui savo namuose įrengtoje spaustuvelyje jis spausdino vietos lietuvininkų tarpe laikraščius, knygytes, būdamas kartu jų redaktoriumi ir daugumoje jų autoriumi.

Apart to čia buvo spausdinami ir dr. Basanavičiaus Aušros bei dr. Kudirkos Varpo keli numeriai, kurių atsakominguoju redaktoriumi keliais atvejais bu-

vo M. Jankus. Iš čia Aušra ir Varpas mūsų knygnešių rankomis ir pastangomis buvo gabenami slapta per sieną Lietuvon, kur tais žiauriausiais caro laikais lietuvių spauda buvo uždrausta. Šiuo savo darbu M. Jankus padėjo mūsų aušrininkams ir varpininkams skleisti švietimą ir susipratimą, kelti lietuvių tarpe patriotizmą ir ugdyti laisvos Lietuvos idėją. Tuo būdu M. Jankus įsijungė į tų šviesių darbuotojų eiles ir tuo tas Mažosios Lietuvos stūmus daug nusipelnė Didžiajai Lietuvai.

Kitas didelis politinis laimėjimas, irgi surištas su M. Jankaus asmeniu, buvo Klaipėdos krašto prijungimas prie Lietuvos. Viso to svarbaus įvykio priešakyje stovėjo Vyr. Gelbėjimo Komitetas, kurio pirminku buvo M. Jankus. Šis komitetas nutarė ir paskelbė sukilimą prieš krašto vokišką valdžią -- direktoriją, prancūzų komisaro remiamą, pavadė veiklą -- jam E. Simonaičiui sudaryti lietuvišką direktoriją, paskyrė narsų J. Budrį sukilėlių vadu, paskelbė deklaraciją, kad Klaipėdos kraštas jungiasi su Lietuva. Tokius nutarimus viešai paskelbti krašte, kurį valdė svetima kariuomenė, reikėjo didelės drąsos ir ryžto.

Tai buvo M. Jankaus politinės veiklos apvainikavimas. Lietuvos vyriausybė Patriarcho darbus aukštai įvertino: paskyrė jam pensiją ir apdovanojo aukštu Did. Liet. kun. Gedimino ordenu. To didžiai nusipelnusio Lietuvai vyro gyvenimo saulėleidis buvo liūdnas ir skaudus. Hitleriui 1939 m. užėmus kraštą M. Jankus persikėlė Kaunan, kurui artinantis prie galo -- 1944 metais grįžo į savo namus Bitėnuose, bet neilgam. Vokiečiai privertė jį aplieisti gimtąjį kraštą. M. Jankus atsidūrė tremtyje -- Vak. Vokietijoje.

Visi šie įvykiai pakirto šiaip stiprią jo sveikatą, kas kartą ėjo silpnyn, kol 1946 m. gegužės 23 d. Flensburge, sulaukęs beveik 88 metų, M. Lietuvos Patriarchas užmerkė akis amžinai.

Su dideliu liūdesiu širdyse išgirdome tą žinią būdamas tremties stovyklose, liūdimė ir dabar tą suaktį minėdami.

Skaityk ir platink
D I R V A

HELP WANTED FEMALE

INSTRUCTOR: Psychiatric experience in nursing, class room teaching, clinical study and/or supervision. Baccalaureate degree desirable. Michigan registered or eligible. Salary open. Three-hundred-bed general hospital, 30-bed psychiatric unit. School of nursing with diploma program. Write or call collect, Karl F. Greth, Director of Personnel & Special Services, W. A. Foote Memorial Hospital, Jackson, Mich. (60-65)

OPPORTUNITIES FOR PROFESSIONAL HELP REGISTERED NURSES

For all services & shifts. Good starting salary differential for evening & night duties. Salary review after 6 months.

INSTRUCTORS--FOR SCHOOL OF NURSING

Salary commensurate with experience & ability.

Excellent working conditions. Liberal fringe benefits. Apply call or write Personnel Director BUTTERWORTH HOSPITAL 100 MICHIGAN AVE. N. E. GRAND RAPIDS, MICH (57-66)

PASTABA DĖL
"MŪSŲ LIETUVOS"

Rašydami istorijas, kartais prirašome nebūtų dalykų. Štai Br. Kvikiolio "Mūsų Lietuva" II t. 454 psl. parašyta: "Prieš I pasaulinį karą jos mokytojas rusas Pikuckis buvęs palankus lietuviams ir dėstė ir lietuvių kalbą. Kai vienas lietuvis vaikutis atsisakęs mokyti lietuviškai,

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Asbach Uralt — Import.	
Germ. brandy	5th — \$5.49
2. Imported Canad. whiskey	5th — \$3.98
3. Coeur de France Cordials	5th — \$2.98
4. Banana Liqueur	5th — \$3.98
5. May Wine — Imported	5th — \$0.98
6. Riccadona Vermouth	5th — \$1.29
7. Christian Brothers Wine	5th — \$1.49

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

HELP WANTED MALE

WELDERS

Automatic welders\$3.20 hr.
Micro Welders\$3.20 hr.
Inner Shield Welders\$3.20 hr.
Submerged Arc Welders\$3.20 hr.

MUST BE ABLE TO PASS TEST

Whitehead & Kales

58 Haltiner

River Rouge, Mich.

An Equal Opportunity Employer (62-76)

DIE MAKERS

Leaders or journeymen experienced on small blank, form, and progressive dies. Steady work on day shift, fringe benefits and overtime.

BARCY-NICHOLSON CO.

8100 Joy Rd.

Detroit, Mich.

(54-67)

1st CLASS

SURFACE GRINDERS

CLEAN MODERN SHOP

58 hour week. Days only. Steady work. All benefits & pension.
MONARCH TOOL & GAUGE CO.
23450 Telegraph Rd.
Southfield, Mich.
313 — 444-1288

(68-69)

JOURNEYMEN

TOOL ROOM

ENGINE LATHE HAND

TURRET LATHE OPERATOR

SCREW MACHINE

REBUILDERS

Must have own tools, able to read prints & setup job.

Top rates, fringe benefits, 53 hr. week.

MODERN COLLET

MACHINE CO.

6633 ROHNS

DETROIT, MICH.

CALL 923-5840 MR. BITTERS (63-65)

CRANE

OPERATORS

STEEL WAREHOUSE. EXPERIENCED ON OVERHEAD CRANES. SECOND & 3rd SHIFTS.

KASLE STEEL

CORP.

4343 Wyoming Dearborn, Mich.

(58-64)

KAS SLEPIASI UŽ PALECKIO NUGAROS

STEPAS VYKINTAS Vokietija

Kaip jau plačiai viso pasaulio spaudoje yra nuskambėję, Jūratė Reizgytė, 16 m. lietuvaite, gyv. Australijoje, š.m. balandžio 19 d. Sydnejaus aerodrome išgavo Justo Paleckio parašą po peticija, reikalaujant Lietuvos bolševikinę okupaciją panaikinti ir atstatyti nepriklausomą, demokratinę Lietuvos valstybę. Šis įvykis žaibo greičiu nuskambėjo Maskvoje, Washingtone ir visuose pasaulio politiniuose centruose. Laisvieji lietuviai su didžiausiu dėkingumu vertina J. Reizgytės sumanumą ir drąsą. Suprantama, kad Justui Paleckii, kuris dabar vaidina Lietuvos "prezidentą" ir žymų Sovietų Rusijos "parlamentarą" yra didelė gėda prieš Maskvos bosus, kad jį, tokį "gudrų" politiką, apstatė 16 m. mergaitė.

HELP WANTED MALE

JOURNEYMEN

DIE MAKERS

To build small progressive dies from part prints. Full or part time. Top wages & overtime. Life and hospitalization, fringe benefits. Steady work.

CASS MACHINE

691 ANTOINETTE

DETROIT, MICH.

(58-67)

UNSKILLED HELP

To run drill presses. Full or part. Steady work. Top wages & overtime. Life and hospitalization. Fringe benefits.

CASS MACHINE

691 ANTOINETTE

DETROIT, MICH.

(58-67)

WANTED

LATHE HAND

MACHINIST

GRINDER HANDS

CENTERLESS & INTERNAL

STEADY WORK.

AIRCRAFT CERTIFIED ENG.

14233 E. 9 MILE

WARREN, MICH.

313 — PR 6-7000

(63-65)

ir lietuvių tautos sąžinę į šiuos klausimus:

1. Kiek dėl J. Paleckio išdavimo buvo bolševikų išduota lietuvių 1940 m. 1941 m. laikotarpyje Lietuvos ir Rusijos kalėjimuose, darbo stovyklose, Pravieniškėse, Červenėje, Raimuose, Panevėžyje, Rokiškyje, Zarasuose, Petrošiūnuose, Ukmergėje ir kt.?

2. Kodėl J. Paleckis, kaip sovietinės Lietuvos "prezidentas" leido rusams 1941 m. ištremti iš Lietuvos pradžiai ir mirčiai 34,260 lietuvių, jų tarpe apie 6,000 nepilnamečių nuo 1 iki 18 m.?

3. Kodėl Paleckis nevadina žmogžudžiais tu, kurie išžudė per abi bolševikines okupacijas apie 400,000 Lietuvos gyventojų, jų tarpe ir jo buvusių politinių draugų?

4. Ar J. Paleckis yra toks naivus ir nežino, kas slepiasi už jo nugaros? Juk už jo nugaros stovi Maskvos sukurtoji Raudonoji Armija, NKVD, senasis rusų panslavizmas, šiandien išvirstęs į bolševikinį kolonializmą ir imperializmą.

KANADOS LIETUVIAI

TAUTINIO MENO PARODA LONDONE

Kad Kanadoje gyvena daug įvairių tautybių žmonių ir kad šalia anglų bei prancūzų kitos tautos sudaro 5-kus milijonus, t.y. gerą ketvirtadalį visų krašto gyventojų, kažkodėl, turbūt, Londone, tame konservatorių anglų susitelkime, vis norėta patikėti. Bet pasirodo, kad ir Londonas pasižymi tautybių gausumu ir įvairumu. Šiam reikalui turbūt yra įkurtas tarptautinis klubas -- International House, kur aktyviai reiškiasi įvairios etninės grupės. Vieno tarptautinio klubo padalinį -- nesenai įsteigta tautinio meno taryba. Jos artimiausi tikslai šiame rašinyje ir norima atžymėti.

Gegužės mėn. 18 dieną minėta taryba turėjo pirmą savo pasirodymą -- Colborne Coccunity Centre, Londone, suruošė net 20-ties etninę grupių tautinio meno ir rankdarbių parodą. Nors atskirų tautybių parodos šalia nepasižymėjo eksponatų gausumu, bet jie ryškiai švytėjo būdingumu, pradedant senosios Indijos kultūra ir baigiant originalių kanadiečių -- indėnų ir eskimų dirbiniais. Gausiosios Indijos kultūra ir baigiant originalių kanadiečių -- indėnų ir eskimų dirbiniais. Gausiosios Indijos kultūra ir baigiant originalių kanadiečių -- indėnų ir eskimų dirbiniais.

Būdinga, kad parodos lankytojai -- tarptautinė minia, kal-

banti daugumoje savomis kalbomis ir kaip susidarė įspūdis, kad tik atskiros etninės grupės atėjo pasižinti... savo dirbinių. Parodoj visai nedalyvavo anglai, Nedaug jų ir atsilankė. Tiesa, viena kita mokykla (virš 200 mokinių) buvo atvesta pasižinti, tur būt ką kitos tautos turi.

Šalia tautinio meno gausiai buvo išstatyta ir kulinarinio meno -- kepsnių. Lietuviškas tortas ežiukas buvo parduotas iš varžy-

tinų ir dėl jo daug kas varžėsi. Tolimesni tautinio meno tarybos darbai yra:

1. Š.m. birželio 23 d. Victoria parke -- vasaros teatre -- visų etninių grupių koncertas: muzika, dainos, tautiniai šokiai.

2. Visų etninių grupių dalyvavimas Londono miesto rudens parodoj -- Western Fair.

3) Aktyvus ruošimasis ir dalyvavimas Kanados šimtmečio Londono miesto iškilmėse 1967 m.

(1e)

PLANINGAS TAUPYMAS

moka gerus dividendus

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4½%

Dabartinis dividendas išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Pirsdienį, antradienį ir penktadienį nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Ketvirtadienį nuo 9 val. ryto iki 8 v. val.
Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų.
Trečiadienį uždaryta visą dieną.

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMACK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone Virginia 7-7747 John J. Kazanietz, Pres.

AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ĮSTAIGOS

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

JUOZAS ŠLAJUS

KĄ RASIU SUGRĮŽĘS?

ATSIMINIMAI (7)

Kas visą laiką gyvena laisvėje, niekuomet nepajus, neišgyvens laisvės netekimo jausmo. Laisvė pasidaro nepaprastai brangi, kai jos netenki ir niekuomet jos taip daug nevertini, kuomet gali pilnai ja naudotis.

Apie 10 valandą dieną atnešė duonos ir juodos kavos. Daugiau nieko valgyti nedavė. Bet valgyti nenorėjau, tik buvau ištroškęs ir godžiai išgėriau kavą. Dar dvi naktis tardė rusas enkavedistas ir nesimpatingos išvaizdos Revas, kuris sakėsi esąs lietuvis, jau nuo seniau gyvenęs Tauragėje ir pažįstas mane, nors aš niekuomet Tauragėje nebuvau jo matęs. Per tardymus vaidindavo draugiškumą, vėliau keikdavo ir garsiai koliodavo bauriausiais žodžiais. Tardymų išvargintą vėlai naktį ar paryčiais grąžindavo į tą patį rūsi, kur žiurkės ir pelytės žaidė. Gyvendamas su jomis, mąstydavau ir lygindavau savo tardytojus su šiomis žiurkėmis. Juk jie, tie lietuviai komunistai tardytojai ir enkavedistai yra daug biauresni už šias žiurkes. Ir tie visi tardytojai, kaip šios žiurkės, knisosi laisvos Lietuvos požemyje. Tų lietuvių žiurkių-komunistų laisvais Lietuvos laikais tebuvo tik tiek, kad jie priešams kraštą okupavus, vos pajėgė užpildyti tardytojų kėdes. Jų nedaug, bet turėdami jėgą

pagrįstą teroru, buvo pajėgus kankinti didžiausias mases žmonių.

Trečią nelaisvės dieną, didžiausiam mano nusteimimui, enkavedistas atnešęs padavė gardžiai pagamintus pietus: grietinėlę baltintus barščius, mėsą su bulvėmis ir pakelį papirosų. Karštas maistas! O rūsy buvo šaltas ir drėgnas oras. Buvau gana sušalęs ir tardymų išvargintas. Geras maistas per porą dienų mane atgaivino ir sustiprino. Priėmęs maistą, iš lėkščių atpažinau, kąd maistas buvo iš namų. Džiaugiausi nors tiek, kad žmona žino, kur esu.

ATSISVEIKINAME SU TAURAGE

Tos pačios savaitės pabaigoje po arešto, penktadienį apie 10 val. rytą, enkavedistas atidarė rūsio duris ir liepė man išeiti. Kai išvedė gatvėn, beveik savaitę išbuvęs tamsiame rūsy be šviesos, nepripratusios akys ašarojo ir negalėjau pastebėti, ar kas matė, kad mane išveža. Išėjus gatvėn prie durų stovėjo senos išvaizdos automobilis. Kai mane ištūmė galinėn sėdynėn, pamaciau, kad ten jau sėdėjo Julius M-kas, areštuotas vieną dieną anksčiau. Priekyje susėdo du uniformuoti enkavedistai. Vienas vairavo automobilį, o kitas sėdėjo laikydamas rankose automatinį ginklą. Buvome perspėti, kad ramiai sėdėtume ir tarp savęs nesikalbėtume.

Pasijudiname iš Tauragės Skaudvilės link. Aišku, enkavedistai mums nepasakė, kur esame vežami. Daug gražių išgyvenimų ir prisiminimų palieka už mūsų. Seno automobilio motorui burzgant, slegia įkyrios mintys: nejaugi paskutinį kartą pro akis slenka Lietuvos laukai ir gražios sodybos? Gi bolševikų Baudžiamojo Statuto 53 straipsnis, kuriuo beveik visi politiniai buvo kal-

tinami, nieko gero nelėmė: visiems gresė sušaudymas arba mirtis nuo sunkių darbo sąlygų Sibire.

KAUNO KALEJIME

Pavakariais atvažiuoju į Kauną, ir mūsų automobilis sustoja prie buv. Saugumo Departamento rūmų, dabar NKVD-distų vyriausios būstinės. Sustoję priekiu prieš geležinio kiemo vartus. Įvažiuojus į kiemą, sunkūs geležiniai vartai vėl užsidarė, o mus perėmė ginkluoti rusai sargybiniai ir nuvedė laiptais į viršų. Jau buvo tamsus vakaras, bet dar užtruko kelias valandas, kol vėl padarė krata, atliko visus registracijos formalumus ir tardymą. Po to vėl du sargybiniai su durtuvais ant šautuvų (vienas priekyje, kitas užpakalyje) nuvedė į kiemą, ištūmė į apkaustytą automobilį ir išvežė per Kauno miestą į Mickevičiaus gatvę, kur buvo Kauno kalėjimas Nr. 1 (anksčiau vadinamas Kauno sunkiųjų darbų kalėjimu). Čia kalėjimo raštinėje vėl krata, blankų užpildymas, pirštų nuospaudos ir kt.

Vėlai naktį, po visų formalumų kalėjimo raštinėje, sargybinis, veddamas mane laiptais į ant-rą aukštą, rusiškai sušuko "penktas!" Prieš mus į šoną bildėdamas paslinko sunkios geležinės durys. Įėjus į koridorių, dešinėje pusėje, apkaustytoje būdoje sėdėjo už geležinių grotų užsimaskavęs sargybinis su kulkosvaizdu. Paėjus koridoriui kiek į kairę, atrakino sunkias duris ir atidaręs pastūmė mane į kambarį. Dursys sunkiu ir dusliu bilesiu vėl užsidarė. Kambario palubėje degė silpnos šviesos lemputė. Kai mane ištūmė kameron, aš taip ir tebestovėjau prie užsidariusių durų.

(Bus daugiau)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Inž. Raimuntas Kudukis Cleveland State University dėsto "Strength of Material II" — medžiagų atsparumo kursą.

Inž. R. Kudukis, turėdamas tarnybą plieno pramonės įmonės vadovybėje, dėstydamas universitete, aktyviai reiškiasi ir visuomeniniame gyvenime. Jis yra ALT Clevelando skyriaus ir Konservatorių Klubų valdybės, vadovauja Baltijos radijo valandelei, įvairiomis progomis skaito paskaitas ir t.t.

Tai vienas aktyviausių mūsų jaunosios kartos atstovų, gražiai visur reprezentuojąs lietuvių visuomenę.

PRASMINGAS PASIMATYMAS įvyko penktadienį, birželio 3 d. Cuyahogos apskrities County Auditor Ralph J. Perk, lydimas savo ištigios pareigūnų Vaclav Hivnar, buv. čekų dienraščio Clevelande Novy Svet redaktoriaus ir Juozo Stempuzio, Tėviškos Garsų radijo valandėlės vedėjo, kartu su Dirvos redaktorium J. Čiuberkiu jaukioje, oficialumų nevaržomoje atmosferoje, turėjo progos išsikalbėti aktualiais Clevelando tautybių įtakos į vietos politinį gyvenimą reikalais. R. J. Perk yra ištikinęs, ką parodė ir pasku-

tinieji rinkimų rezultatai, kad gerai organizuota, kad ir neskaitlinė tautinė grupė, gali žymiai pakreipti, kartais net nulemti, ne tik rinkimų rezultatus, bet tuo pačiu lemiamai gal pakreipti ir krašto politiką ta ar kita linkme, gerai susipažinus surenkamųjų nusistatymu, jų politinėmis pažiūromis ir pan.

Tokie pasikalbėjimai įneša daug aiškumo besidomintiems ne tik šio krašto, bet ir savojo krašto išlaisvinimo politika.

Reikia pastebėti, kad Ralph J. Perk kreipia ypatingą dėmesį į tautinių grupių darnesnę politinį susiorganizavimą ir tame reikale glaudesnę bendradarbiavimą. Jis ir vadovauja tautinių grupių suartinimo darbui.

• Jubiliejiniam SLA Seimui Rengti Komitetas sekmdienį, birželio 12 d., Čiurlionio Ansamblio sodelyje (10908 Magnolia Dr.) rengia visų Clevelande veikiančių SLA narių bendrą vasaros pobūvį-pikniką. Pobūvio metu veiks įprastinis valgių ir gėrimų bufetas ir leidžiami įdomūs, vertingi laimėjimai, kurių tarpe "Salamander" avalynės prekybininkas B. Gražulis padovanojo dvi poras aukštos kokybės batus, Petras Lelys savo tapybos kūrinių.

Į pirmąjį šios vasaros pobūvį-pikniką kviečiami dalyvauti SLA nariai, jųjų šeimoms ir visi Clevelando lietuviai bei lietuvės. Pradžiai 3 valandą po pietų. (Sk.)

DĖMESIO JAUNIMUI!

L. S. S. rengia "Finis Seimestri" šokių ir vakarų apatinėje Lietuvių salėje birželio 11 d., 8 v. v., šeštadienį.

Gros "Chordells" orkestras. Programa prasidės punktualiai 9 v. v.

Visas Clevelando jaunimas kviečiamas atsilankyti. L.S.S. Valdyba (Sk.)

• Prieš atnaujindami savo namų bei automobilių draudimą, palyginkite savo mokamą premiją paskambindami — V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus galite kreiptis į Z. Obelenį tel. 531-2211.

SAVININKAS PARDUODA NAMĄ

Prie Naujosios parapijos, tinkamą 1 ar 2 šeimoms. Labai gerame stovyje. Nauji kilimai ir užuolaidos. Puikiai dekoruotas, be to, gerai prižiūrėtas sodelis.

Patogus susisiektis ir arti krautuvų.

Teirautis dieną 752-3400, vakarais KE 1-7792.

(62-65)

• PARDUODAMAS naujas, šviesus, pilnas tautinis kostiumas.

Skambinti tel 681-2849.

(63-64)

MOKINĖS SIUVAMOMS MAŠINOMS

Priimamos ir nevartojančios anglų kalbą, nes turime įvairiausių tautybių tarnautojus 2000 žmonių tarpe. Dieninė pamaina, didžiausi atlyginimai mokami moterims šiame rajone. Patirtis nereikalaujama. Atlyginame besimokinant, po trumpo bandymo.

Teiraukitės mūsų Employment Office nuo 8:30 iki 5 val. p. p. nuo pirmadienio iki penktadienio.

JOSEPH & FEISS CO.

2149 W. 53rd St.

(2 blokai į pietus nuo Lorain Ave.)

(62-68)

HELP WANTED MALE

ENGINEERS

AMERICAN MONORAIL OPPORTUNITIES

FOR

ELECTRICAL MECHANICAL

OR

STRUCTURAL ENGINEERS

AND

DRAFTSMAN

With manufacturer or material handling equipment. Day shift. Steady employment. Excellent fringe benefits. Apply in person.

AMERICAN MONORAIL CO.

1111 E. 200 486-5000

(Located between Euclid and St. Clair Ave.)

Public transportation via CTS bus from Windermere station.

An Equal Opportunity Employer

(62-64)

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
SET-UP MEN
OPERATORS

FOR

CONOMATICS
BROWN AND SHARPE
Days. Overtime. New plant facilities. Excellent benefits.

SLABE MACHINE PRODUCTS CO.

4659 INDUSTRIAL PARKWAY
WILLOUGHBY, OHIO

(East at 370 and Euclid Ave.)

(62-68)

Fitters-Welders

All around machinist or diemaker, semi-skilled laborers. Apply at shipping dept. 8:30 to 11 a.m.

May-Fran Mfg. Co.

1710 Clarkstone Rd.

Cleveland, Ohio

An Equal Opportunity Employer

(62-64)

MACHINISTS

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.

3784 E. 78 St.
341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS

TO WORK ON
AERO SPACE

MISSILE and
Aircraft Components

KELLER-HYDROTEL

Contouring and profiling
Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

CAUSITE GERĄ VALANDINĮ
ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS

Interviewing Hours
8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL

341-1700

for an interview convenient
for you.

An Equal Opportunity Employer

MACHINE HELP WANTED

TOOLMAKERS

experience on making cutting
tools for multiple & spindle
screw machines & turret lathe.

TURRET LATHE

SETUP & OPERATE

BROWN & SHARPE

AUTOMATIC

SETUP & OPERATE

MAINTENANCE MECHANICS

Experience on machines &
maintaining above machines.
Steady employment, high
hourly rate plus bonus, paid
vacations and holidays,
fully paid hospital sickness
and pension plans. Uniforms
furnished. Apply weekdays
9-11 a.m.; 1-3:30 p.m.

HANSEN MFG. CO.

4031 R. 150 St.

Cleveland, Ohio

(58-67)

ELECTRICIAN

for machine tool and panel
wiring. Steady employment.
Excellent company benefits.

APPLY IN PERSON

AMERICAN MONORAIL CO.

1111 E. 200 ST.

216 — 486-5000

EUCLID, OHIO 44117

(Located between Euclid and St. Clair Ave.). Public transportation via CTS bus from Windermere station.

An Equal Opportunity Employer

(58-66)

GRINDERS FLAT FORM CUTTING TOOLS, STEP DRILL

Excellent company benefits, overtime
available. Permanent. West Side.
Days.

OHIO CUTTER GRINDING CO

216 — 671-3377

(62-67)

LIETUVIŠKOS KNYGOS, PLOKŠTELĖS, MEDŽIO DROŽINIAI, AUDINIAI, GINTARAS

ir įvairios kitos importuotos dovanos!

Visa tai galite įsigyti, atvykę į naujai atidarytą DIRVOS krautuvę, 6907 Superior Ave.

Krautuvė atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak., šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. p. p.

ISPŪDŽIAI IŠ BOSTONO

Bostono lietuvių kolonija pasižymi savo judriu kultūriniu gyvenimu ir nuo kitų pažangiųjų kolonijų neatsiliekančia bendruomenine veikla. Kaip mechanikoje darbo vyksmą stumia varikliai, taip ir bendruomeniniai kultūriniai gyvenimo visad reikalingi jo sukėjai. Tokių darbuotojų Bostono lietuvių kolonija netrūksta. Didelės kultūrinės reikšmės turi čia gyvuojančios dvi visuomeninės institucijos: LB Kultūros klubas (Tarptautinio Instituto patalpose) ir Lietuvių Tautiniuose namuose išgarsėję Subatvakariai, kur laiks nuo laiko susibėga vietos lietuviškoji visuomenė kultūringai laiką praleisti. Suruošiama ganėdinių paskaitų, referatų, pranešimų, meno, literatūros apžvalgų ir k., ir nuotai kingai pasibičiuliuojama savųjų tarpe.

Gegužės mėnesio paskutinėmis dienomis turėjau progos dalyvauti svečio teisėmis Kultūriniame Subatvakarije, kurs šio meto sezono buvo uždaromasis (nuo rudens vėl veikla atsinaujins). Čia teko stebėti "Miss Lithuania" rinkimų ceremoniją ir pasveikinti konkurso laimėtoją studentę Giedrę Galinytę, tą pačią, kuri garsiąją lapkričio 13 d. kartu su būreliu kitų jaunųjų, įsiveržė į Jung. Tautų Saugumo Tarybos

posėdį reikalaujant Faltijos valstybės laisvę gražinti. Buvo ir meninė dalis, kurią atliko sol. B. Povilavičius, akomp. J. Gaideliui.

Subatvakario programą pravedė inž. Ed. Cibas. Jis vykusiai margino žodį, tarpais jį grąžino humoristiniu šlifu ir tas leido susirinkusiųjų linksmajai nuotakai išsiliesti.

Poetas St. Santvaras, visų Subatvakarių gyvoji dvasia, šiame vakare buvo gražuolės rinkimų komisijos pirmininkas. Jis oriai bei susigėdintai atliko savo pareigas.

Atrodo, tie Subatvakariai gal ir neturėtų tiek visuomeninio patrauklumo, jei moteriškų širdelės kitokios būtų ir sunkios pasidarytų rankelės to pavilgėlio su kavute ant staliukų nepasirūpintų padėti. Kai kas bendromis jėgomis daroma, nėra persunki jojika auka ar darbas.

Bostono lietuvių kolonija yra gražus pavyzdys kitoms mūsų kolonijoms, kaip savaitgaliais reikia kultūringai laiką sunaudoti ir vieniems nuo kitų tautinai neatitrūkti, ar dienos rutinai supilkinus buitį, neleistis dvaselei nupulti ar jai rūgti. Bendraujant palai kome gražiuosius lietuviškus papročius, savitą kultūrą. Be to, bendraudami dažnai surandame savo buvusių draugų bei pažįstamų (ir net giminių) veidus, taigi, pasijaučiame gyveną mažytėje Lietuvos dalelėje, o kartais net pasimaišę platesniame jos plote — sutikdami dar daugiau pažįstamų ar artimesnių sau žmonių. Liūdna, kai kas paieško mažytę Lietuvėlę karčiame mose. Tai silpnavaliai mūsų broliai, stovį ir kažką iešką ant pražūties kranto...

Vartaloju rankose atrastą Subatvakarių Komisijos įduotą įžangos kortelę, kurioje atspausdintas toks įrašas: Dėkingi už apsilankymą. Tas atsidėkojimas yra ne vien tik mandagumo mostas, bet ir pageidavimas būti dažnu Subatvakarių dalyviu.

Laiminga Bostono lietuvių kolonija turėdama nuosavą susibėgimo pastogelę — Tautinius namus, kuriuose yra sukurta vietos lietuvių kultūrinis gyvenimas. Ir dar daugiau, ji laimingesnė dar ir tuo, kai savo tarpe nestokoja pajėgių ir veiklių kultūrininkų ir pagalbininkų tokiems parengimams paruošti bei jiems pravesti.

J. Bubelis

Naturally SUPERIOR SAVINGS

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS
...
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Dirvos novelės konkursui, kuriam yra prisiūta 18 novelių, šiuo metu sudaroma jūry komisija.

Novelių konkurso jūry komisijai padarius savo sprendimą paskelbsime premijos įteikimo datą.

• Rašytojas Stasys Santvaras, Dirvos redakcinės kolegijos narys, su ponija Santvarienė dalyvaus Tarp-tautiniam P. E. N. Sąjungos Kongrese, kuris šiemet rengiamas New Yorke, birželio 12-19 d. P. E. N. — tarp-tautinė rašytojų organizacija, turėjusi savo skyrių Nepr. Lietuvoje. Ir dabar jai priklauso keletas mūsų rašytojų, kurių tarpe yra ir Stj Santvaras.

Stp. Vykintas su dukra Žibute

IS VOKIETIJOS ATVYKTA ŽIBUTĖ VYKINTAITĖ

Lietuvių tautinis akademinis sambūris ir LST Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinys, remdami Jaunimo Konkreso iškeltą mintį, kad visi prisidėtų prie sudarymo sąlygų atvykimui į Jaunimo Kongresą jaunimui, gyvenančiam kitame krašte, nutarė padengti vieno asmens kelionės išlaidas jį globoti.

Jų globojama į Jaunimo Kongresą iš Vokietijos at-

vyksta Žibutė Vykintaitė-Povilavičiūtė, kuri Muencheno universitete studijuoja žurnalistiką, germanistiką ir sociologiją. Ji yra Lietuvių studentų sąjungos ir Lietuvių skautų sąjungos narė.

Baigusi lietuvių pradžios mokyklą Memmingene, kurį laiką lankė vokiečių gimnaziją, o vėliau persikėlė į Vasario 16 gimnaziją, kur aktyviai reiškėsi mokyklos

gyvenime, dirbo su skautais, eidama įvairias pareigas.

Paveldėjusi iš žurnalisto, meno ir literatūros kritiko Stepo Vykinto literatūrinius gabumus, spaudoje pradėjo bendradarbiauti 1960 metais, ir buvo pirmoji, kuri iškėlė mintį, kad būtų pastatyti nauji gimnazijos rūmai.

Mokydamosi Vasario 16 gimnazijoje, ji buvo lietuvių literatūros būrelio valdybos sekretorė, vaidino įvairiuose vaidinimuose, kurį laiką vadovavo tautinių šokių šokėjų grupei. Su ja lankėsi Italijoje, įvairiuose Vokietijos miestuose, o su skautais reprezentavo lietuvių skautų jėmbojė.

Lankydama gimnaziją, 3 metus studijavo muziką Manneime.

Žibutės Vykintaitės atvykimu daug rūpinosi Juozas Žvynys su ponija, kurie sudarė jai visus reikalingus dokumentus, o taip pat padėjo reikiama globa.

Jai gyvenant Chicagoje, sudarytam globos komitetui vadovaus Kristina Sabaliauskaitė, talkinant kitoms Korp! Neo-Lithuania kolegoms. New Yorke globos Korp! Neo-Lithuania filistrų s-gos pirmininkas A. Diržys ir vietos neolithuanai.

Vokietijoje gyvenę lietuviai, rekomendavę Žibutę Vykintaitę kaip atstovę į Jaunimo Kongresą, kelia mintį, jog būtų gerai, kad šiai gabiai jaunuolei, veikliai lietuvaitei, būtų sudarytos sąlygos tęsti žurnalistikos studijas JAV universitetuose.

Vyt. Kas.

NEW YORK

KULTŪRINIS VAKARAS

ALTS-gos Richmond Hill skyrius ir Brooklyn I-sis skyrius New Yorke neseniai išsirinę naujas vadovybes entuziastingai pradeda darbą. Šių metų birželio 10 dieną, 7:30 val. vak., International Hotel salėje ruošia kultūrinį vakarą, kuris bus tik pirmas žingsnis į jų užsimojimus tokiems kultūriniais bei visuomeniniams vakarams ruošti kas mėnesį penktadieniais toje pačioje salėje kviečiant visą New Yorko lietuvių visuomenę.

Šį kartą pagrindine kalbėtoja pakviesta jauniosios kartos atstovė Rima Buinytė-Mironienė iš Philadelphia, kuri kalbės tema: Protiniai atsilikusių vaikų ateitis Amerikoje.

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS LIETUVIŠKOJE JANSONŲ VASARVIETĖS CAPE COD VILOJE

"AUDRONĖ"

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros plažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaroma vasarą nuo BIRŽELIO 18 D. iki RUGSĖJO MĖN. 15 D. ir jau dabar priimami užsakymai.

Kreiptis: DR. ED. JANSONAS, 15 ROSEDALE ST., BOSTON, MASS. 02124. TEL. 288-5999, o po BIRŽELIO 18 D. tiesiai į vilą AUDRONĖ — CAPE COD, MASS., MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žuvalynuos paskendusių lietuvišką pajūrio vilą.

R. Buinytė-Mironienė

Prelegentė yra baigusi psichologijos kursą Pennsylvania universitete ir šiuo metu ruošiasi magistrės laipsniui, studijas gilindama, Trenton, N. J. universitete, kur ji, kaip viena iš gabiųjų u-tą baigusių studentų gavo stipendiją iš JAV organizacijos protiniai atsilikusiais vaikams padėti.

Šalia studijų Rima Mironienė gyvai reiškiasi lietuvių akademiname gyvenime. Kurį laiką buvo Korp! Neo-Lithuania Philadelphia valdybos narė. Ji yra dažna kalbėtoja bei pranešėja vietos lietuvių radijo programoje.

Savo paskaitą ji padiliustruos nuotraukomis ekrane. Po paskaitos ir diskusijų svečiai bus pavaišinti kavute.

New Yorko ir jo apylinkių lietuvių visuomenė maloniai kviečiama gausiai atsilankyti. International Hotel randasi prie J. F. Kennedy aerodromo.

New Yorko ir New Jersey jaunimui

Į STOVYKLĄ: iš New Yorko važiuojama Continental Trailways autobusu birželio 24 d. vidurdienį; stovyklon atvykstant birželio 25 d. rytą. Šiuo autobusu važiuojama tik iki stovyklos. Iš stovyklos (Dainava) į Chicago partipina ten pat vadovybė. Iš Chicago į New Yorką grįžtama tuo pačiu autobusu 3 ar 4 liepos. Važiuoja tik tie, kurie važiuoja iš New Yorko. Autobuse telpa 38 žmonės, bet grupėje turi būti ne mažiau 25 žmonių. Kaina vienam asmeniui ten ir atgal tarp \$34,00 - 40,00, priklauso nuo važiuojančių skaičiaus.

Kadangi tik tas vienas autobusas gaunamas, todėl tie, kurie netilptų į tą autobusą, arba tie, kurie norėtų važiuoti kitą dieną, turi važiuoti traukiniu New York Central; išvažiuoja iš New Yorko 6 val. 15 min. p.p., atvažiuoja sekantį

Lietuvių Fondo vajeus komitetas Los Angeles surengė vakarą, kuriame buvo suvaidinta Petro Babicko veikalas "Gintaro žemės pasaka". Veikalą režisavo J. Kaributas. L. Kančausko nuotrauka

rytą apie 7 val. Jackson, Mich. kur bus sutikti stovyklos vadovybės. Kaina į abi puses \$53. Šis bilietas tinka New York - Jackson tuo pačiu bilietu po stovyklos iš Jackson į Chicago, po šventės iš Chicago į New Yorką. Bilietas galioja 30 dienų, bet yra sąlyga -- kiek toje grupėje važiuoja iš New Yorko, tiek pat gali grįžti atgal. Iš tos grupės atskirai važiuojant teks mokėti pilną bilietą.

Į KONGRESĄ: važiuojama Erie Lackawanna traukiniu birželio 29 d., 10 val. ryto, Chicagoje bus sekantį rytą apie 7 val. Grupei iš 25 žmonių į abi puses vienam asmeniui kainuoja \$47,45. Pagal tą planą visa grupė važiuoja į Chicago kartu, grįžta arba grupėje ar pavieniui, kada nori, bet ne vėliau 6 liepos iš Chicago 6 val. 30 min. p.p. Jei mažesnė grupė susidarytų, tada vienam asmeniui į abi puses kainuotų \$49,45, bilietas galioja 30 dienų, bet sąlyga: kiek grupė važiuoja iš New Yorko, tiek pat turi grįžti kartu, kitaip atskirai reikės mokėti pilną bilietą. Tokioms mažesnėms grupėms patogų važiuoti į Dainų šventę, nes jas galima sudaryti ir kitom dienom. Pilnas bilietas į Chicago į abi puses kainuotų apie 70,00, todėl apsimoka važiuoti grupėje.

Transportacijos vadovybė reikalauja sumokėti viską iš anksto, todėl nedelsiant prašome registruotis pas G. Malinauskaitę tel. HI 1-2492. Už bilietus prašome siųsti Money Orders: Miss G. Malinauskaitė, 85-74 88 St., Woodhaven, N.Y., 11421, važiuojantieji į stovyklą iki birželio 13 d., važiuojantieji į kongresą iki birželio 20 dienos.

New Jersey jaunimas prašomas prisidėti prie New Yorko grupės, registruotis tuo pat telefonu, pirma pasukus Code 212.

Į Dainų šventę važiuojantieji gali pasinaudoti tomis sąlygomis, todėl prašome registruotis ir siųsti M.O. Malinauskaitėi anksčiau duotu adresu.

Skaityk ir platink DIRVĄ

VASAROS ATOSTOGAS

kviečiame praleisti CAPE COD'E

MEŠKOJE

CAPE COD žaluma; ATLANTO vanduo šildomas Golf'o srovės; SILVER BEACH smėlis; Lietuviška aplinka ir geras maistas, suteikia puikias sąlygas pavasaroti bei pailsėti.

SPORTO mėgėjams: sail-fish būriuoti, teniso aikštė, ping-pong, krocketas.

Vakare TĖVAMS išvykus prižiūrėti vaikai.

SEZONĄ pradėdame BIRŽELIO mėn. 19 d.

Su užsakymais prašome kreiptis:

M. LUŠYS, 88-01 104 St.,
Richmond Hill 18, N. Y.
Tel. (212) 849-1193

I. VEITAS, 72 Congress St.,
Braintree, Mass.
Tel. (617) 843-2146

MEŠKA

42 BEACH STREET

MONUMENT BEACH

CAPE COD, MASS.

Tel. (617) 759-3251

Neužmirštamam varganų tremties
dienų draugui

A. + A.

VINCUI ŽEMAIČIUI

mirus, poniai, dukrai, sūnui ir jų artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia
ir sykiu liūdi

E. ir Br. Užemiai

A. A.

VINCUI ŽEMAIČIUI

mirus, jo dukrą VINCENTINĄ ir žentą inž. JONĄ JURKŪNUS bei visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame

Štasė ir Petras Petrušaičiai

Brangiam Tėveliui

A + A

VINCUI ŽEMAIČIUI

mirus, Ponį ANELĘ ŽEMAITIENĘ, mielus VINCENTINĄ ir JONĄ JURKŪNUS, VYTAUTĄ ir BIRUTĘ ŽEMAIČIUS bei jų šeimas gilaus skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiame

J. ir B. Lenkevičiai

KOSTUI ČIURLIONIUI

žuvus, jo motinai p. ČIURLIONIENEI, ir seserims p. MARTUSEVIČIENEI, p. ČININIENEI ir jų šeimoms reiškiamo gilią užuojautą

A. E. J. Liškevičiai